

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **F. T.**, zast. JUDr. Jiřím Vlasákem, advokátem se sídlem Nám. Republiky 2, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) **František Turek spol. s r.o. Dolní Lukavice**, se sídlem Dolní Lukavice 69, a II) **J. T.**, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 1. 2013, č. j. ŽP/9814/12, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 7. 2014, č. j. 30 A 20/2013 - 83,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek spočívající v tom, že až do skončení řízení vedeného před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 9 As 293/2014 se pozastavují účinky rozhodnutí Městského úřadu Přeštice, odboru životního prostředí, ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. ŽP/5034/2011/Št, č. j. OŽP-STP/21796/2012, ve spojení s rozhodnutím žalovaného ze dne 9. 1. 2013, č. j. ŽP/9814/12.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) shora označený rozsudek Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 1. 2013, č. j. ŽP/9814/12, jímž bylo rozhodnuto o odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Přeštice, odboru životního prostředí, ze dne 27. 9. 2012, č. j. OŽP-STP/21796/2012. Městský úřad Přeštice svým rozhodnutím nařídil stěžovateli odstranění nepovolené stavby – úpravy otvoru v boku náhonu o bokorysných rozměrech 30 × 60 cm. Nepovolená stavba se nachází na pozemku parcelního čísla X v katastrálním území D. L. Žalovaný rozhodnutím o odvolání k odvolání osoby zúčastněné na řízení I) změnil prvostupňové správní rozhodnutí tak, že zrušil podmínku č. 4 stanovenou v jeho výroku I., která se týkala osazení otvoru kovovou mříží, a zrušil jeho výrok III., jímž bylo nařízeno osobě zúčastněné na řízení I) umožnit provedení prací k odstranění stavby. Ve zbytku napadené rozhodnutí potvrdil.

[2] Krajský soud žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl.

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti podal návrh na přiznání odkladného účinku, ve kterém uvedl, že požadovaným odstraněním nepovolené stavby se v jeho případě rozumí obnovení díry do zdi nemovitosti, kterou má ve spoluvlastnictví se svou ženou [osobou zúčastněnou na řízení II)]. Tímto otvorem vlastník sousední budovy mlýna prostrkával

odpad zpět do vodního toku. Vzhledem k havarijnímu stavu zdi bylo třeba provést její opravu a v případě obnovení otvoru by hrozilo nenávratné poškození celé budovy, neboť by se jednalo o zásah do jejích základů. Stavební práce, které požaduje správní orgán, by vyžadovaly vynaložení takových finančních prostředků, jimiž stěžovatel nedisponuje. Ke svému návrhu stěžovatel přiložil znalecký posudek, který se zabývá stavem předmětné stavby.

[4] Osoba zúčastněná na řízení II) ve svém vyjádření uvedla, že se s návrhem na přiznání odkladného účinku ztotožňuje. Uvedla, že ve svých dřívějších vyjádřeních osoba zúčastněná na řízení I) používala předmětný otvor k „úklidu“ vytažených odpadů zpět do vodního toku. Dle osoby zúčastněné na řízení II) v předchozím řízení však již zaznělo, že takové nakládání s odpady je nezákonné a z tohoto důvodu nebylo probourání díry do zdi budovy a její používání nikde povoleno a díra nebyla nikde zakreslena. Díra nikdy nemohla sloužit jako přívod vody pro malou vodní elektrárnu František Turek spol. s r. o., a to vzhledem ke stavebnímu řešení prostoru a poloze zmíněné malé vodní elektrárny. Při obnovení otvoru do zdi hrozí poškození více než 100 let staré budovy.

[5] Osoba zúčastněná na řízení I) ani žalovaný se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřily, ačkoli jim k tomu byla dána příležitost.

[6] Dle § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nemá kasační stížnost odkladný účinek, Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně.

[7] Dle § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. platí:

„(2) Soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přiznává žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

(3) Přiznáním odkladného účinku se pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.

(4) O návrhu na přiznání odkladného účinku rozhodne soud bez zbytečného odkladu; není-li tu nebezpečí z prodlení, rozhodne do 30 dnů od jeho podání. Usnesení o návrhu na přiznání odkladného účinku musí být vždy odůvodněno.

(5) Usnesení o přiznání odkladného účinku může soud i bez návrhu usnesením zrušit, ukáže-li se v průběhu řízení, že pro přiznání odkladného účinku nebyly důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly.“

[8] Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatel v dostatečné míře popsal, jaká újma mu hrozí, pokud by odstranil zabetonování díry, které mu bylo uloženo odstranit. Stěžovatel poukázal na možnost nenávratného poškození dotčené zdi a potažmo celé budovy, které by bylo způsobeno vnikající vodou.

[9] Svá tvrzení doložil znaleckým posudkem č. 3/31/2014 vypracovaným Ing. Jaromírem Lorencem, znalcem v oboru stavebnictví. Z posudku vyplynulo, že v době, kdy nebyla díra zabetonována, docházelo při vyšším stavu hladiny k průniku vody, která tekla nejen do spodního odpadového kanálu, ale i na podlahu a část obvodové zdi. V zimním

pokračování

období docházelo k zamrzání vody na podlaze. Stropní konstrukce, která byla vytopena vodou, byla výrazně poškozena korozí výztuže. V posudku se dále pojednává o tom, že vlivem vypouštění vody docházelo nejen k výraznému urychlování koroze výztuže stropní konstrukce, ale i k podmáčení obvodového zdiva a vyplavování drobných částic spojovacího materiálu zdiva a základových konstrukcí. Znalec konstatoval, že bylo nutné otvor zabetonovat, aby nedocházelo k rychlé degeneraci nosných konstrukcí. V závěru posudku pak uvedl, že obnovením otvoru by se výše popsáný problém stal znovu aktuálním, neboť stavba není přizpůsobena na vodu vtékající otvorem v obvodové stěně.

[10] Stěžovatel tak doložil újmu, která mu hrozí. Osoba zúčastněná na řízení II) ve svém vyjádření návrh stěžovatele podpořila.

[11] Osoba zúčastněná na řízení I) ve správním řízení hájila své zájmy odlišné od zájmů stěžovatele. Nejvyšší správní soud jí doručil kasační stížnost obsahující návrh na přiznání odkladného účinku a poskytl jí dostatečnou lhůtu k vyjádření (v přípisu ze dne 9. 1. 2015, č. j. 9 As 293/2014 - 34, jí byla navíc poskytnuta dodatečná dvoudenní lhůta k vyjádření v souvislosti s tím, že Nejvyšší správní soud zrušil své usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku z důvodu, že poplatek byl dodatečně zaplacen). Osoba zúčastněná na řízení I) žádné vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku nezaslala, ačkoli právě hájení vlastních zájmů je smyslem institutu účastenství na řízení. Nejvyšší správní soud není povinen ani oprávněn za ni domýšlet její stanovisko či je vyhledávat ve správním spise či spise krajského soudu. Tím by totiž porušil povinnost nestranného přístupu, jelikož takovou činnost nevyvíjí ani ve vztahu k navrhovateli odkladného účinku. Osoba zúčastněná na řízení I) tak nepoukázala na žádnou újmu, kterou by jí případně přiznání odkladného účinku kasační stížnosti mohlo přinést.

[12] Ani žalovaný se k návrhu na odkladný účinek nevyjádřil, i když mu to bylo umožněno shodným způsobem jako osobě zúčastněné na řízení I). Žalovaný, u nějž se předpokládá, že bude hájit důležitý veřejný zájem, tak nepoukázal na žádné porušení tohoto zájmu, které by mohlo přiznání odkladného účinku přinést. Ani Nejvyšší správní soud je neshledal, jelikož má za to, že pozdržení odstranění zabetonování otvoru 30 × 60 cm do rozhodnutí o kasační stížnosti neohrozí žádný důležitý veřejný zájem.

[13] Na základě výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnosti přiznal odkladný účinek směřující vůči účinkům správních rozhodnutí ve věci.

[14] O tom, že takový postup je v řízení o kasační stížnosti možný, pojednal Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 2. 11. 2005, č. j. 2 Afs 131/2005 - 38, kde bylo vysloveno, že při řešení této otázky je nutno v první řadě vyjít ze smyslu a účelu institutu odkladného účinku žaloby či kasační stížnosti. Tímto institutem má být docíleno toho, aby ve správním soudnictví v řízeních o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu, v nichž se přezkoumávají pravomocná (a tedy zásadně vykonatelná) správní rozhodnutí, bylo možno výjimečně docílit toho, aby po dobu přezkumu napadené správní rozhodnutí nebylo vykonatelné, resp. nezakládalo jiné právní následky. V určitých výjimečných situacích, jejichž materiální podmínky definuje soudní řád správní práve v ustanovení § 73 odst. 2 *in fine* s. ř. s., je totiž nutno „zmrazit“ stav věcí v době „před“ napadeným správním rozhodnutím, protože pokud by mělo být provedeno (vykonáno) a následně bylo v rámci soudního přezkumu shledáno nezákonným a zrušeno či byla vyslovena jeho nicotnost,

vrátit stav věci do podoby „před“ tímto nezákonným či nicotným rozhodnutím by bylo nemožné nebo neúměrně obtížné. Proto je nutné v těchto výjimečných situacích po dobu trvání přezkumného soudního řízení výkon či případně jiné právní následky napadeného správního rozhodnutí pozastavit, protože v opačném případě by samotné přezkumné řízení soudní ztratilo podstatnou část svého základního smyslu, jímž je nepochybně bránit tomu, aby právní poměry osob byly upraveny či ovlivněny nezákonnými rozhodnutími veřejné správy; za těchto výjimečných situací je nutno dát přednost riziku opožděného účinku napadeného správního rozhodnutí před rizikem spojeným s eventualitou účinků rozhodnutí, které může být následně zrušeno. Řízení o kasační stížnosti, jakkoli se z procesního hlediska jedná o řízení o mimořádném opravném prostředku proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů (v tomto smyslu je ovšem „mimořádným“ procesním institutem i žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, neboť i tou se napadá pravomocné rozhodnutí) a jakkoli se v něm přezkoumává rozhodnutí krajského soudu, a nikoli rozhodnutí správního orgánu, ovšem nelze než chápat jako součást systému prostředků ochrany subjektivních veřejných práv proti nezákonným rozhodnutím správních orgánů, který má mít komplexní, ve vztahu ke svému smyslu a účelu, efektivní a vnitřně nerozporné uspořádání a jehož fungování nemá vést k absurdním důsledkům jsoucím v rozporu s jeho smyslem a účelem; skutečným „ohniskem“ přezkumu zákonnosti je totiž i v řízení o kasační stížnosti v posledku rozhodnutí správního orgánu napadené správní žalobou, třebaže procesně se přezkoumává rozhodnutí krajského soudu.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2015

JUDr. Radan Malík
předseda senátu